

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-10-102-18

Druk nr 2663

Warszawa, 26 czerwca 2018 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 i art. 123 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary.

Rada Ministrów uznała wymieniony projekt ustawy za pilny ze względu na konieczność podjęcia niezwłocznych działań służących bardziej efektywnej ochronie dobrego imienia Rzeczypospolitej Polskiej i Narodu Polskiego.

Jednocześnie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Michał Dworczyk.

Z poważaniem

(-) Mateusz Morawiecki

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2016 r. poz. 1575 oraz z 2018 r. poz. 5, 369 i 1000) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 45a otrzymuje brzmienie:

„Art. 45a. Prokurator oddziałowej komisji wszczyna śledztwa w sprawach o przestępstwa określone w art. 54 i art. 55.”;

2) uchyla się art. 55a i art. 55b.

Art. 2. W ustawie z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U. z 2018 r. poz. 703) w art. 16 w ust. 1 pkt 9b otrzymuje brzmienie:

„9b) określone w art. 55 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2016 r. poz. 1575 oraz z 2018 r. poz. 5, 369 i 1000);”.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu i ustawę z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary.

UZASADNIENIE

Celem projektu jest modyfikacja przepisów prawa dotyczących zasad ochrony dobrego imienia Rzeczypospolitej Polskiej i Narodu Polskiego.

Ustawa z dnia 26 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, ustawy o grobach i cmentarzach wojennych, ustawy o muzeach oraz ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U. poz. 369) wprowadziła do polskiego porządku prawnego nowe narzędzia ochrony dobrego imienia Rzeczypospolitej Polskiej i Narodu Polskiego, zarówno na gruncie prawa cywilnego, jak i prawa karnego.

Jednym z wprowadzonych tą ustawą rozwiązań z zakresu prawa karnego była penalizacja przestępstwa polegającego na publicznym i wbrew faktom przypisywaniu Narodowi Polskiemu lub Państwu Polskiemu odpowiedzialności lub współodpowiedzialności za popełnione przez III Rzeszę Niemiecką zbrodnie nazistowskie określone w art. 6 Karty Międzynarodowego Trybunału Wojskowego załączonej do Porozumienia międzynarodowego w przedmiocie ścigania i karania głównych przestępców wojennych Osi Europejskiej, podpisanego w Londynie dnia 8 sierpnia 1945 r. (Dz. U. z 1947 r. poz. 367), lub za inne przestępstwa stanowiące zbrodnie przeciwko pokojowi, ludzkości lub zbrodnie wojenne lub w inny sposób rażącym pomniejszaniem odpowiedzialności rzeczywistych sprawców tych zbrodni (art. 55a ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu).

Przepis ten wzbudził wątpliwości Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej pod względem zgodności z art. 42 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 54 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (wniosek Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 lutego 2018 r. o zbadanie, w trybie kontroli następczej, zgodności z Konstytucją ustawy z dnia 26 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, ustawy o grobach i cmentarzach wojennych, ustawy o muzeach oraz ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary).

Wątpliwości powyższe poparł w stanowisku skierowanym do Trybunału Konstytucyjnego Rzecznik Praw Obywatelskich (pismo z dnia 14 marca 2018 r.). Natomiast Prokurator Generalny w stanowisku skierowanym do Trybunału Konstytucyjnego w dniu 20 marca 2018 r. wyraził opinię o niezgodności art. 55b ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej

– Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (przepis ten również został dodany przedmiotową nowelizacją) z zasadą zakazu nadmiernej ingerencji wynikającą z art. 2 Konstytucji, w zakresie, w jakim przepis ten przewiduje odpowiedzialność za czyny z art. 55a ust. 1 i 2 ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu niezależnie od przepisów obowiązujących w miejscu ich popełnienia.

Analiza powyższych stanowisk oraz przebiegu debaty publicznej, która toczyła się wokół przedmiotowej nowelizacji, prowadzi do wniosku, że bardziej efektywnym sposobem ochrony dobrego imienia Rzeczypospolitej Polskiej i Narodu Polskiego, biorąc pod uwagę cel ustawy, będzie wykorzystanie narzędzi cywilnoprawnych, w tym wprowadzonych przedmiotową nowelizacją przepisów rozdziału 6c *Ochrona dobrego imienia Rzeczypospolitej Polskiej i Narodu Polskiego* ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, przy jednoczesnym uchyleniu art. 55a i art. 55b tej ustawy.

Projektowane rozwiązania wymagają zmian w ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2016 r. poz. 1575 oraz z 2018 r. poz. 5, 369 i 1000) i ustawie z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U. z 2018 r. poz. 703).

Zakłada się, że ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych, w związku z powyższym nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt ustawy nie ma wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców ani nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. poz. 646).

Projekt ustawy nie wymaga opinii, konsultacji dla uzgodnienia z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym z Europejskim Bankiem Centralnym.

Projekt ustawy, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz uchwały nr 190

Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.), został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.

<p>Nazwa projektu: Projekt ustawy o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Kancelaria Prezesa Rady Ministrów</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Pan Michał Dworczyk, Sekretarz Stanu, Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Departament Prawny KPRM, tel. 22 694 75 79</p>	<p>Data sporządzenia 26.06.2018 r.</p> <p>Źródło Polecenie Prezesa Rady Ministrów</p> <p>Nr w wykazie prac Rady Ministrów</p>
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Ustawa z dnia 26 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, ustawy o grobach i cmentarzach wojennych, ustawy o muzeach oraz ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U. poz. 369) wprowadziła do polskiego porządku prawnego nowe narzędzia ochrony dobrego imienia Rzeczypospolitej Polskiej i Narodu Polskiego, zarówno na gruncie prawa cywilnego, jak i prawa karnego.

Jednym z wprowadzonych tą ustawą rozwiązań z zakresu prawa karnego była penalizacja przestępstwa polegającego na publicznym i wbrew faktom przypisywaniu Narodowi Polskiemu lub Państwu Polskiemu odpowiedzialności lub współodpowiedzialności za popełnione przez III Rzeszę Niemiecką zbrodnie nazistowskie określone w art. 6 Karty Międzynarodowego Trybunału Wojskowego załączonej do Porozumienia międzynarodowego w przedmiocie ścigania i karania głównych przestępców wojennych Osi Europejskiej, podpisanego w Londynie dnia 8 sierpnia 1945 r. (Dz. U. z 1947 r. poz. 367), lub za inne przestępstwa stanowiące zbrodnie przeciwko pokojowi, ludzkości lub zbrodnie wojenne lub w inny sposób rażącym pomniejszaniem odpowiedzialności rzeczywistych sprawców tych zbrodni (art. 55a ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu).

Przepis ten wzbudził wątpliwości Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej pod względem zgodności z art. 42 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 54 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (wniosek Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 lutego 2018 r. o zbadanie, w trybie kontroli następczej, zgodności z Konstytucją ustawy z dnia 26 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, ustawy o grobach i cmentarzach wojennych, ustawy o muzeach oraz ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary).

Wątpliwości powyższe poparł w stanowisku skierowanym do Trybunału Konstytucyjnego Rzecznik Praw Obywatelskich (pismo z dnia 14 marca 2018 r.). Natomiast Prokurator Generalny w stanowisku skierowanym do Trybunału Konstytucyjnego w dniu 20 marca 2018 r. wyraził opinię o niezgodności art. 55b ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (przepis ten również został dodany przedmiotową nowelizacją) z zasadą zakazu nadmiernej ingerencji wynikającą z art. 2 Konstytucji, w zakresie, w jakim przepis ten przewiduje odpowiedzialność za czyny z art. 55a ust. 1 i 2 ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu niezależnie od przepisów obowiązujących w miejscu ich popełnienia.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Analiza powyższych stanowisk oraz przebiegu debaty publicznej, która toczyła się wokół przedmiotowej nowelizacji, prowadzi do wniosku, że bardziej efektywnym sposobem ochrony dobrego imienia Rzeczypospolitej Polskiej i Narodu Polskiego, biorąc pod uwagę cel ustawy, będzie wykorzystanie narzędzi cywilnoprawnych, w tym wprowadzonych przedmiotową nowelizacją przepisów rozdziału 6c *Ochrona dobrego imienia Rzeczypospolitej Polskiej i Narodu Polskiego* ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, przy jednoczesnym uchyleniu art. 55a i art. 55b tej ustawy.

Projektowane rozwiązania wymagają zmian w ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2016 r. poz. 1575 oraz z 2018 r. poz. 5, 369 i 1000) i ustawie z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U. z 2018 r. poz. 703).

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt (stan aktualny)

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Instytut Pamięci Narodowej	1	Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2017 (GUS)	Zmiana sposobów ochrony dobrego imienia Rzeczypospolitej Polskiej i Narodu Polskiego w kierunku większego wykorzystania narzędzi cywilnoprawnych, a ograniczenia wykorzystania narzędzi prawnych.
powszechnie jednostki organizacyjne prokuratury	11 prokuratur regionalnych 45 prokuratur okręgowych 357 prokuratur rejonowych		

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Stosownie do postanowień uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.), decyzją Prezesa Rady Ministrów, projekt został skierowany bezpośrednio do rozpatrzenia przez Radę Ministrów, w trybie przewidzianym w § 98 tej uchwały.

Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie podlega przedstawieniu właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach dotyczących sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych.

Projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z ... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa												
JST												

pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Źródła finansowania												
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń												
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe												
Skutki												
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)				
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ... r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0				
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0				
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0				
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	brak										
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	brak										
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Zmiana sposobów ochrony dobrego imienia Rzeczypospolitej Polskiej i Narodu Polskiego w kierunku większego wykorzystania narzędzi cywilnoprawnych, a ograniczenia wykorzystania narzędzi prawnych.										
Niemierzalne	(dodaj/usuń)	brak										
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		Projektowana ustawa nie będzie miała bezpośredniego wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorców.										
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu												
nie dotyczy												
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).							☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy					
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:							☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:					
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.							☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy					
Komentarz.												

9. Wpływ na rynek pracy

Wejście w życie projektowanej ustawy nie będzie miało wpływu na rynek pracy .

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne	☐ demografia	☐ informatyzacja
☐ sytuacja i rozwój regionalny	☐ mienie państwowe	☐ zdrowie
☐ inne:		☒ nie dotyczy

Omówienie wpływu

Brak wpływu.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Nie dotyczy.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak załączników.